

طراحی تعاملی در اماکن درمانی جهت کاهش آسیبها در زلزله

سید بهشید حسینی^۱، علی عسگری^۲، سید جواد طباطبایی^۳

۱- عضو هیئت علمی دانشکده معماری و شهرسازی، دانشگاه هنر تهران

۲- کارشناسی ارشد مهندسی معماری، دانشکده معماری، پردیس هنرهای زیبا، دانشگاه تهران

۳- کارشناسی ارشد تکنولوژی معماری، دانشکده معماری، پردیس هنرهای زیبا، دانشگاه تهران

Behshid.Hosseini@art.ac.ir

خلاصه

علوم مرتبط با معماری و ساختمان مهمترین نقش را در کاهش تلفات در زمان بحران ایفا می نمایند. در این باره می توان به مواردی چون مقاوم سازی شهر در تقابل با زلزله، امکان سنجی اسکان موقت و لحاظ تدابیری برای سرعت بخشیدن به عملیات امداد و درمان آسیب دیدگان اشاره نمود. بر این اساس، کیفیت معماری ساختمان های درمانی، نقش بسزایی در سرعت بخشیدن به عملیات امداد و کمرنگ شدن آسیب های روانی حاصل از بحران، دارا می باشد. در این خصوص این مقاله تلاش می کند، تا با بررسی نکات حائز اهمیت در طراحی ساختمان های درمانی، همراه با توجه به تجارب ایران و جهان و در نظر گرفتن الگوهای رفتاری محتمل در زمان بحران، ضمن ارائه معیارهایی در خصوص ساختمان های درمانی، به ارائه راهکارهایی با کمک جمع بندی از نقطه نظرات معماران و مهندسان عمران و تعامل فرآیند طراحی آنها، در خصوص فضای های درمانی، از نقطه نظر کاهش خسارات بپردازد.

کلمات کلیدی: بحران های طبیعی، زلزله، ساختمان های درمانی، معیارهای طراحی، تعامل معماری و عمران.

۱- مقدمه:

شواهد موجود بیانگر این است که هر سال در مناطق مختلف دنیا سوانح طبیعی باعث به بار آمدن ضایعات جانی، روانی و مالی جبران ناپذیری می شود. بررسی همه جانبه آثار سوانح طبیعی در گذشته نشان می دهد که بیش از نیمی از این ضایعات و خسارتها ناشی از پدیده زلزله است. پیشرفت های سریع علمی و فنی در چند دهه اخیر در زمینه های مختلف به توفیق هایی دست یافته، ولی هنوز دانش و فن آوری بشر آن میزان پیشرفت نکرده است که راههای پیشگیری از وقوع زلزله را بشناسند، یا زمان دقیق وقوع آن را پیش بینی کنند. از این رو می بایست، امکان سنجی های مختلفی در سه حوزه پیش از بحران، حین بحران و بعد از پایان وضعیت بحران، برای پایین آوردن خسارات جانی و مالی صورت گیرد. در زمان بحران، یکی از اصلی ترین لازمه های کاهش خسارات ناشی از سانحه، امداد رسانی مناسب به مجروحان می باشد. این امر لزوم پایداری اماکن درمانی در سطح شهر حادثه دیده را پر رنگ می نماید. بر این اساس، می بایست پس از شناخت بحران های طبیعی و بررسی الگوهای رفتاری تجربه شده در هنگام بروز آنها، در مرحله اول، با کمک دانسته های موجود در خصوص زلزله، نقاط ضعف اینه درمانی مورد تحقیق قرار گرفته و سپس به منظور هماهنگی بیشتر طراحی معماری و سازه، معیارها و راهکارهایی در طراحی اماکن درمانی با توجه به مسئله معرفی نمود.

۲- مدیریت بحران:

در طول تاریخ همواره نسلهای مختلف بشر تجربه تحمل بحران ها و خسارات ناشی از آنها داشته و در صورت رهایی از مشکلات، مجدداً روال طبیعی زندگی خود را ادامه دادند. در تعریف بحران می توان گفت:
"حادثه ای که به طور طبیعی و یا توسط بشر به طور ناگهانی و یا بصورت فزاینده به وجود آید و سختی و مشقتی را به جامعه انسانی تحمیل نماید که جهت بر طرف کردن آن نیاز به اقدامات اساسی و فوق العاده باشد." (ناطق الهی، ۱۳۷۹)